

GD VERZAMELT DATA RONDOM OPFOK

Op weg naar betere lammeren

Tekst: Tara de Haan, GD

In de geitensector speelt er veel rondom het thema jonge dieren. GD startte een project om relevante data te verzamelen van melkgeitenbedrijven tijdens de aflam- en opfokperiode. Met de bevindingen wil GD een nieuwe ‘tool’ ontwikkelen om houders bij te kunnen staan in deze belangrijke periode.

Meerdere geitenhouders leggen voor GD allerlei data rondom het opfokken vast.

Voor melkgeitenhouders is het van belang dat de lammeren de opfokperiode zo goed mogelijk doorkomen, zodat zij zich zullen ontwikkelen tot vitale en productieve melkgeiten. De overheid speelt ook een rol binnen dit thema; zij heeft per 1 november 2020 de I&R-regeling voor de melkgeitenhouderij gewijzigd in een verkorting van de meldtermijn voor geboorte van zes maanden naar zeven dagen. Daarnaast moet doodgeboorte worden geregistreerd, ook binnen zeven dagen, en ook het geslacht moet nu worden vastgelegd. De wijziging in I&R-regeling en het onderzoeken van de mogelijkheden om melkgeitenhouders te ondersteunen in de opfokperiode waren aanleiding voor GD om een project te starten.

Verzamelde gegevens

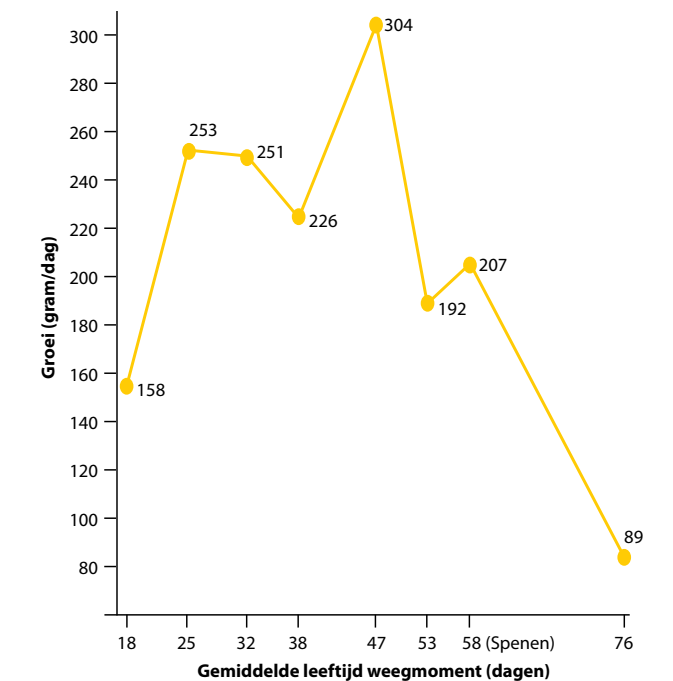
Het lammeropfokproject startte in januari 2020 en vanaf mei werd

begonnen met het verzamelen van data. Vier melkgeitenbedrijven en één melkschapenbedrijf namen deel. Op de bedrijven van deze houders was een aflamperiode aanstaande en zij stemden in om gegevens in deze aflamperiode te verzamelen en met GD te delen. Na een brainstorm met de deelnemende houders werd besloten om de volgende gegevens vast te leggen en te gebruiken:

- I&R-gegevens
- biestgegevens (hoeveelheid, type, manier van toediening en IgG-waarde)
- voergegevens
- geboortegewicht, speengewicht en gewicht op 12 weken leeftijd
- klimaatgegevens

De houder leverde zelf deze gegevens aan, behalve de klimaatgegevens. Deze data was afkomstig van een speciale sensor die in de stal

GROEI TOT AAN SPENEN (ÉÉN BEDRIJF)

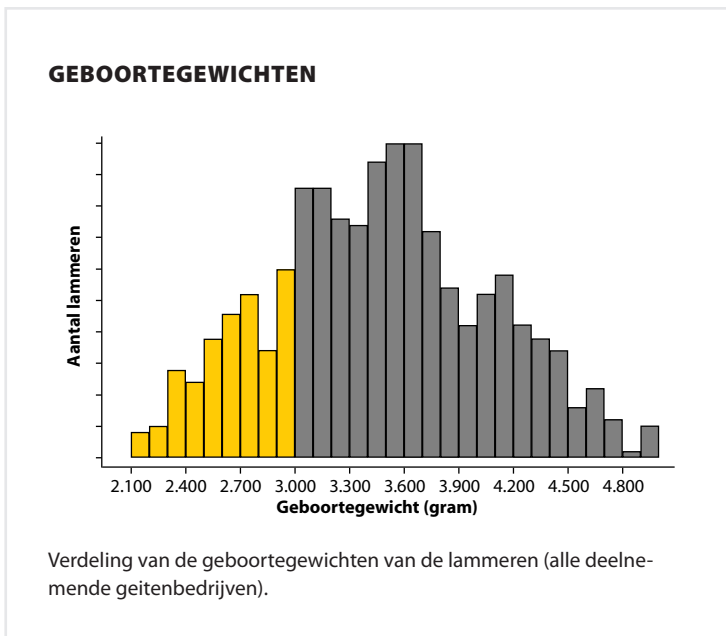

De groei is berekend als het verschil in gewicht tussen het huidige en het voorgaande punt. Dus de groei op 32 dagen leeftijd is het verschil tussen het gewicht op 32 dagen en het gewicht op 25 dagen.

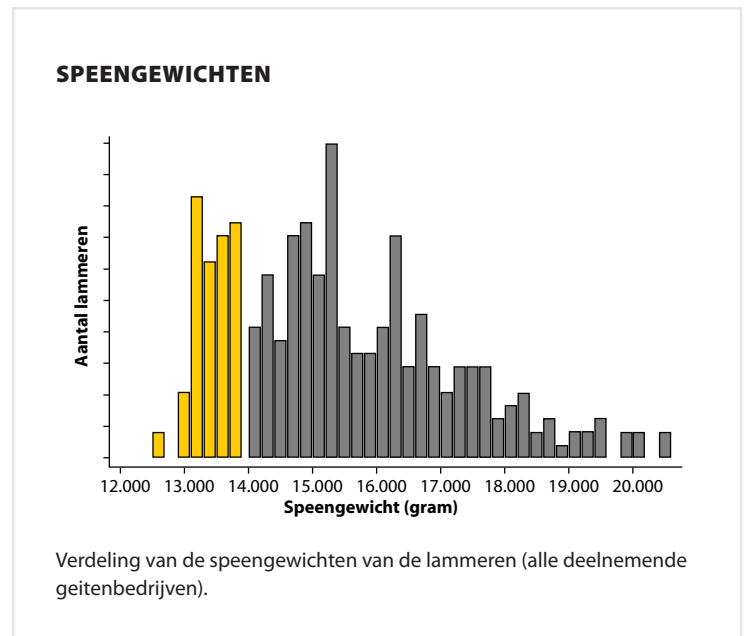
werd gehangen. De sensor mat de temperatuur, de hoeveelheid fijnstof, ammoniak, CO₂ en de luchtvochtigheid. Daarnaast maakte de sensor foto's van de stal. Alle vastgelegde gegevens werden geanalyseerd door een student van de Wageningen Universiteit en door een data-analist van GD.

Relevante bevindingen

Binnen het project zijn veel data verzameld van de deelnemende bedrijven. Naast de werkzaamheden op het bedrijf bleek het nauwkeurig registreren van data een uitdaging. De grafieken op de volgende pagina laten zien wat de verdeling van geboortegewichten en speengewichten is van de deelnemende geitenbedrijven. Over het algemeen wordt aangenomen dat lammeren met een geboortegewicht onder de 3,0 kg een hoger risico hebben op uitval ten opzichte

Bron: GD

Bron: GD

van zwaardere lammeren. Deze balken zijn in de grafiek daarom geel gekleurd. Evenzo wordt een verhoogd risico verondersteld voor lammeren die gespeend worden onder een gewicht van 14 kg, deze balken zijn ook geel gekleurd. De grafieken laten zien dat er relatief veel lammeren binnen de risicovolle categorie vallen.

Naast de drie afgesproken weegmomenten hebben sommige houders hun lammeren vaker gewogen. Hiervan kon de groei per dag berekend worden. Het verloop van de groei van één bedrijf is weergegeven in de grafiek 'Groeitot aan spenen'. Deze laat zien dat de groei in de eerste weken gemiddeld rond de 250 gram per dag ligt, met een duidelijke dip na zeven weken. Binnen de deelnemende bedrijven zat veel verschil in de groei van geboorte tot spenen en de groei van spenen tot twaalf weken leeftijd, maar deze verschillen vielen in de totale gemeten groei bijna weg. Het ene bedrijf presteerde dus beter vóór het spenen en het andere juist ná het spenen, met een vergelijkbaar eindresultaat. De gemiddelde groei van geboorte tot spenen lag op 178 gram per dag.

Het bleek in dit project lastig om een relatie te leggen met de vastgelegde gegevens en de sterfte van lammeren. Dit kwam voor een groot deel voort uit het lage geregistreerde uitvalspercentage onder de lammeren. De hypothese dat een

laag geboortegewicht gepaard zou gaan met hogere sterfte, bleek niet uit onze data. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat deze 'lichtere' lammeren juist extra zorg gekregen hebben in de eerste levensdagen. Ook een speengewicht lager dan 14 kg kon binnen dit project niet gelinkt worden aan een hogere kans op uitval.

Op vier van de vijf bedrijven hing tijdens de lammerperiode een aantal weken een klimaatsensor. Het is niet eenvoudig om de hieruit

verkregen data te interpreteren, omdat er nog weinig bekend is over klimaatgegevens binnen Nederlandse (melk) geitenbedrijven. Wel konden pieken in de grafieken verklaard worden. Bijvoorbeeld de warme dagen van afgelopen jaar waren duidelijk terug te zien. Daarnaast was er bij één bedrijf een duidelijke piek in fijnstof op de dag dat de lammeren onthoofd werden.

Omzetten naar tool

Het doel van GD is om met dit project in beeld te krijgen welke data relevant zijn voor de lammeropfok en om een manier te vinden om houders bij optimalisatie van de lammeropfok te ondersteunen.

Wat nu volgt is deze bevindingen

omzetten naar een 'tool' die geitenhouders in de lammerperiode kan helpen. Het is nog niet bekend hoe dit vorm zal krijgen. GD is de mogelijkheden aan het onderzoeken en zal u op de hoogte houden.

“

'Groeiverschillen vallen in totale groei bijna weg'